بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގެޒެට්ට්

ވޯލިއުމް: 39 ނަމްބަރު: 122 ދުވަސް: 13 ފެब्रުވަރީ 1431 - 21 ޖެނުއަރީ 2010 ހޮނިހިރު ހޯމަ

ކުއްލިއަދުގެ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ދަންނަވާ ކަންތައް

ކަނޑައެޅުމުގެ ދާއިރާ
ހޭދަ ކަންކަމާ ގުޅޭ ދާއިރާ
ފާރު، ދިވެހިރާއްޖެ.

ފޯނު: 3323701 ، 3336137
ފެކްސް: 3325500
ޖީމެއިލް: gazette@po·gov·mv
ވެބްސައިޓް: www·gazette·gov·mv

- ގެޒެට්ට් ހޮވުމަށް ކަނޑައެޅިފައި، ފާސްކޮށްފައި، ހަތަރުވަނަ ދުވަހުގެ ކުރިން ހިނގާ ކަންކަމާ ގުޅޭ ދާއިރާ، ފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން ދަންނަވާ ކަންތައް.
- ގެޒެට් ހޮވުމަށް ކަނޑައެޅިފައި ހުންނަ ހަމަވާ ތާރީޚުގެ ކުރިން ދަންނަވާ ކަންތައް.
- ކުއްލި ދުވަހުގެ ގެޒެට් ހޮވުމަށް ދަށުން ދެވޭ ހިސާބުތަކުގެ ވަކި ދުވަހުގެ ކުރިން ދަންނަވާ ކަންތައް ވަކި ދުވަހުގެ 10:00 ގެ ކުރިން ދެއްވަންވާ ގޮތް. ހޮވުމަށްފަހު ދުވަހުގެ ގެޒެට් ހޮވުމަށް ކަނޑައެޅިފައި ދުވަހުގެ 10:00 ގެ ކުރިން ދެއްވަންވާ ގޮތް. ދަތުރުވާ ފަރާތްތަކުގެ ލިސްޓު gazette@po·gov·mv ގެ ދ·ފުރަތަމަ ދުވަހު ހެޔޮ ގޮތަށް ދެއްވަންވާ ގޮތް.
- ގެޒެට් ހޮވުމަށް ކަނޑައެޅިފައި ހުންނަ ދުވަހުގެ ކުރިން ދަންނަވާ ކަންތައް ދަތުރުވާ ފަރާތްތަކުގެ ލިސްޓު ތައްޔާރުކުރުން.

2010 ވަނަ ތަނަވަހީ ދާއިރާގެ 6 ވ ހުޅަ ފުލުން ދާނީ ތަކުރާރު ކުރެވިފައިވާ 2010 ވަނަ ތަނަވަހީ ތިން ދަނޑިގެ 3 ވަނަ ދަނޑީގައި ފާހަގަ ކުރެވޭ ''ދާދިތަނަވަހީ ތަކުރާރު ކުރުމުގެ ދަށުން 92 ވަނަ ފާތިހުގެ ކުލަ ދަތުރުކުރާ ކާރު ތަކެއް ކުރުމާ ގުޅޭ ގާނޫނު'' ފާސްކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ 21 ދިވެހި ދުވަސް 2010 (13 ފެब्रުވަރީ 1431) ވ ހުޅަނގު ފުލުން ތަކުރާރު ކުރެވިދާނެ ތަނަވަހީ ކާރު ތަކެއް ކުރުމާ ގުޅޭ ގާނޫނު ފާސްކުރުމަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކެބިނެޓުން ހުށަހެޅި ގާނޫނެއް ދިވެހި ސަންސަދުގެ ކުށްވެރިކަން ބަލާ ކޮމިޓީ ކަމުގައި ވާ ކަމަށް ބެލެވޭ.

ކޮޕީރައިޓާއި އެއާގުޅޭ އެހެނިހެން ޙައްޤުތަކުގެ ޤާނޫނު

1 ވަނަ ބާބު

ތަޢާރުފު

ތަޢާރުފާއި ނަން 1. (ހ) މި ޤާނޫނަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކޮޕީރައިޓާއި އަދި އެއާގުޅޭ އެހެނިހެން ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކޮށްދިނުމާއި، އެފަދަ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަމެއް ލިބިއްޖެނަމަ އެކަން ފިޔަވަޅުއެޅުމާއި އަދަބުތައް ކަނޑައަޅައިދޭ ޤާނޫނެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނަށް ކިޔާނީ "ކޮޕީރައިޓާއި އެއާގުޅޭ އެހެނިހެން ޙައްޤުތަކުގެ ޤާނޫނު" އެވެ.

ހިންގާނެ ދާއިރާ 2. (ހ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފެއްދި ހުރިހާ ތަކެއްޗާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަޞްދީޤުކޮށްފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބަޔަކު އުފައްދާ ތަކެތި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިމާޔަތްކުރެވޭނެއެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިމާޔަތްކުރެވޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުފެއްދުމެއް މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން އުފައްދާފައިވިޔަސް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެ އުފެއްދުމާގުޅޭ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރެވޭނީ އަންނަނިވި ހާލަތުގައެވެ.

(1) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން އަމަލުކުރަމުން އައި އެއްވެސް ގަވާއިދެއްގެ ދަށުން އެ އުފެއްދުމެއް ހިމާޔަތްކުރެވުނު މުއްދަތު ހަމަނުވާ ކަމަށްވާނަމަ؛ ނުވަތަ

(2) ދިވެހިރާއްޖެ ތަޞްދީޤުކޮށްފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއެއްގެ ދަށުން ހިމާޔަތްކުރެވިފައިވާ ބަޔަކު އުފައްދާފައިވާ އުފެއްދުމެއްގެ މުއްދަތު އެ އުފެއްދި ޤައުމެއްގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަމަނުވާކަމަށްވާނަމައެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ހިމާޔަތްކުރެވޭ އުފެއްދުންތަކުގެ މުއްދަތު ގުނުމުގައި މުއްދަތު ފެށޭ ތާރީޚަކަށް ބަލާނީ، އެ އުފެއްދުމުގެ ކޮޕީރައިޓް އުފެއްދި ޤައުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިމާޔަތްކުރަން ފެށި ތާރީޚެވެ.

2 ވަނަ ބާބު

ކޮޕީރައިޓް

މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިމާޔަތްލިބޭ އުފެއްދުންތައް

3. ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބާވަތްބާވަތުގެ އުފެއްދުންތަކަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިމާޔަތް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ހ) އަދަބީ އަދި ފަންނީ ދާއިރާގައި ހިމެނޭ އަދަބީ އަދި ފަންނީ އުފެއްދުންތައް، ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް ތިރީގައިވާ ތަކެތި:

(1) ފޮތް، ލިޔުމްފޮތް، މަޖުމޫޢު އަދި މިނޫން ލިޔުންތަކެއް؛

(2) ލެކްޗަރ، އަދަބީ، އަދި އާޓިސްޓިކް ޕަފޯމަންސްތަކާއި މުޙާޟަރާތައް ދައްކާ ވާހަކަ؛

(3) ޑްރާމާ، މިއުޒިކަލް ޑްރާމާ، ސްޓޭޖު ނެށުމާއި، އެ ނެށުން ރާވައި އަތުރާލައިފާ ޗާޓާއި، ޕޭންޓޮމައިމްތަކާއި މިފަދަ ހަރަކާތްތަކާއި މިނޫންވެސް މިފަދަ އުފެއްދުންތައް؛

(4) ލަވައި، ޤަޞީދާއި، ރާގާއި، މިނޫންވެސް މިއުޒިކް އުފެއްދުންތައް؛

(5) ފީޗަރ ފިލްމް، ޑޮކިއުމެންޓަރީ ފިލްމް، ޑްރާމާ، ވީޑިއޯ ކްލިޕް އަދި އެނިމޭޝަން ވީޑިއޯ ވިޝުއަލް ހަރަކާތްތަކާއި މަސައްކަތްތައް؛

(6) ކުރެހުމާއި ފަރުމާކުރުމުގެ މަސައްކަތްތައް؛

(7) ފޮޓޯގެ މަސައްކަތްތައް؛

(8) އިމާރާތް ބިނާކުރާއިރު އުފައްދާފައި ހުންނަ ފަންނީ މަސައްކަތްތައް؛

(9) އިލަސްޓްރޭޝަން، މެޕް، ޕްލޭން، ސްކެޗް އާއި ޖިއޮގްރަފީ، ޓޮޕޮގްރަފީ، ފަރުމާކުރުން ނުވަތަ ސައިންސާގުޅޭ 3 ޑައިމެންޝަންގެ އުފެއްދުންތައް؛

ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމްތައް (ސޯސް ކޯޑު ނުވަތަ އޮބްޖެކްޓް ކޯޑުގެ ގޮތުގައި ހުރި ނަމަވެސް).

(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އުފެއްދުމެއް ހިމާޔަތްލިބޭނީ އެ އުފެއްދުމެއް ހަރަކާތައްދޭގޮތް ނުވަތަ އުފެއްދުމެއްގައި ހިމެނޭ އެއްޗެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އެ އެއްޗެއްގެ ފެންވަރަށް ނުވަތަ މަޤްޞަދަށް ބެލުމަކާނުލައެވެ. މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އުފެއްދުމެއް ހިމާޔަތްލިބޭނީ އެ އުފެއްދުމެއް އުފެއްދިފައިވާއެވެ.

އެހެން އުފެއްދުމެއް ބޭނުންކޮށްގެން އަލަށް އުފެއްދޭ އުފެއްދުންތައް

4. (ހ) އެހެން އުފެއްދުމެއް ބޭނުންކޮށްގެން އަލަށް އުފެއްދޭ އުފެއްދުންތަކުގެ ތެރެއިން ތިރީގައިވާ މަސައްކަތްތައް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިމާޔަތްކުރެވޭނެއެވެ.

(1) އުފެއްދުމެއްގެ ތަރުޖަމާ، އެޑެޕްޝަން، ހުލާޞާ އަދި އެހެން ގެނެވޭ އެކިއެކި ބަދަލުތައް؛

(2) އެއްކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތައް، ކޮންމެ ސިފައެއްގައި ނަމަވެސް އެއްކޮށްފައިވާ މައުލޫމާތު ކޮށާރު (ޑޭޓާބޭސް) އަދި އެއްކުރުމުގައި ނުވަތަ އެތުރުމުގައި އަމިއްލަކަން ހުންނަ އެކްސްޕްރެޝަން އޮތް ފޯމެޓް.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ އުފެއްދުންތައް ހިމާޔަތްކުރެވޭނީ، އެ މަސައްކަތަށް އުފެއްދުމުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ހިމެނިފައިވާ އުފެއްދުމަކަށް ނުވަތަ އެކްސްޕްރެޝަން އޮތް ފޯމެޓަކަށް ދެވިފައިވާ ހިމާޔަތަކަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެއެވެ.

އަސްލީ މަސައްކަތަކަށް ވުން

5. މި ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާއާއި 4 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުފެއްދުންތަކާއި މަސައްކަތްތަކަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިމާޔަތް ލިބޭނީ އެ އުފެއްދުމަކީ ނުވަތަ އެ މަސައްކަތަކީ އެފަރާތެއްގެ އަސްލު އުފެއްދުމެއް ނުވަތަ މަސައްކަތެއް ކަމަށްވާނަމައެވެ.

ހިމާޔަތް ނުދޭ ތަކެތި

6. މި ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާއާއި 4 ވަނަ މާއްދާގައި ނުހިމެނޭ، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަކެތި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިމާޔަތް ނުދެވޭނެއެވެ.

(ހ) އުފެއްދުމެއްގައި ހުށަހަޅައި ބަޔާންކޮށްދީފައި ވިޔަސް، އެއްވެސް ހިޔާލެއް، ކަންހިނގާ ގޮތެއް، ނިޒާމެއް، ކަމެއް ހިންގާގޮތެއް، ކަމެއްގެ އަސާސެއް، އުޞޫލެއް، ހިސާބެއް، ނުވަތަ ހަމަ ހުސް ޑޭޓާއެއް ކޮންމެ ސިފައެއްގައި ބަޔާންކޮށްދީފައި ވިޔަސް؛ އަދި

(ށ) ޤާނޫނީ ނުވަތަ ޤާނޫނު ހިންގުމުގެ ބޭނުމުގައި ހުށަހަޅާ ރަސްމީ ލިޔުމާއި އެފަދަ ލިޔުންތަކުގެ ތަރުޖަމާ.

ކޮޕީރައިޓް ރަޖިސްޓްރީކުރުން

7. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކޮޕީރައިޓްގެ ހައްޤުތައް ލިބިގަތުމަށްޓަކައި އެ ހައްޤުތައް ސަރުކާރުގެ އިދާރާއެއްގައި ރަޖިސްޓްރީކުރުމަކީ ލާޒިމު ކަމެއްނޫނެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މިފަދަ ހައްޤުތައް ރަޖިސްޓްރީކުރަން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް، އެ ހައްޤުތައް ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅާ އިދާރާއެއްގައި ރަޖިސްޓްރީކުރެވިދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ކޮޕީރައިޓް ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތްނަމަވެސް، ރަޖިސްޓަރީ ނުކުރާ ކޮޕީރައިޓްގެ ހައްޤުތަކަށް އެކަމުން އެއްވެސް އުނިކަމެއް ނާންނާނެއެވެ. ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ މަޤްޞަދަކީ މައްސަލައެއް ޝަރީޢަތުގައި ހުށަހެޅިއްޖެނަމަ އެ އުފެއްދުމަކީ ކާކުގެ އަމިއްލަ އުފެއްދުމެއްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް މަގުފަހިކޮށްދިނުމެވެ.

(ނ) ދ ފައްތަށް (ހ) ގ ތަނުން ކަނޑައަޅާ ތިރީގައިވާ ކޮންމެ ގޮތަކުން ތަނަށް ދާ ފަރާތަކުން ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ކަނޑައަޅާ ދުވަސް، ކައިރިއަރާ ތަނަށް ދާ ފަރާތަކުން ފެނުނު ދުވަސް ކަމަށް ބެލެވޭނެ ގޮތަށް ކަނޑައަޅާ

(2) ތަފާސްކުރުމުގެ ތަރުތީބު ކަނޑައެޅުން؛

(3) ތަފާސްކުރަންޖެހޭ ކަންތައް ކަށަވަރުކުރުން؛

(4) ތަކެތި ހޯދުމުގައި ފައިދާ ލިބުމުގެ ހެޔޮ ގޮތް ހޯދުމަށް ހިތްވަރުގަދަ ކުރުމަށް ތަފާސްކުރުމުގައި ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކުގެ ދަރަނި ބަލައި ގަތުމަށް ގަވާއިދު ތަރުތީބުކުރުން؛

(5) ތަފާސްކުރުމުގެ ނަތީޖާ، ތަޖުރިބާ ހިންގާ ފަރާތްތަކުގެ ކާމިޔާބީ (ފައިދާ ލިބުނު ނުލިބުނު) ތަކެތި ހޯދުމުގައި ސަލާހުކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ދައުލަތުގެ ތަފާސްކުރުމުގައި ބައިވެރިވާ ގޮތަށް ތަފާސްކުރުމުގެ ތަރުތީބު ކަނޑައެޅުން ފަދަ ކަންކަމަށް ތަފާސްކުރުމުގެ ތަރުތީބު؛

(6) ތަފާސްކުރުމުގެ ތަޖުރިބާ ތަކެތި ހޯދުމުގައި ފާސްކުރަންޖެހޭ ގޮތްތަކާ ގުޅުންހުރުން؛

(7) ތަފާސްކުރުމުގެ ފާސްކުރުންތަކާ ގުޅުންހުރުން؛

(8) ތަފާސްކުރުމުގެ ބާވަތްތަކުގެ ތަފާތު؛

(9) ތަފާސްކުރުމުގައި، ދާއިރާގެ ތަފާސްކުރުމުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރާ ގޮތްތަކާ ގުޅުންހުރުން.

(ނ) ގެންދާ ތަފާސްކުރުމުގެ ކުށްވެރިކަމުގެ ތަރުތީބުގައި ތަކެތި ހޯދުމުގެ ތަރުތީބުގައި ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކުގެ ދަށުން ދަށްދައްކާ ދަށްދެއްކުން، ބަދަލުގައި ލ (5) ގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތަށް ކަނޑައެޅުން.

ތަކެތި ހޯދުމުގެ ކުށްވެރިކަން 11. (ހ) ދަށަރުތަކުގައި ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކުގެ، ތަކެތި ހޯދުމުގައި ގެންދާ ކަންކަމުގައި ކުށްވެރިކަމެއް ކުރުމުގެ ތަރުތީބު ކަނޑައެޅުމަށް ތަފާސްކުރުމުގައި ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކުގެ ދަށުން ކަނޑައެޅުނު ގަވާއިދުގެ ދަށުން ކުށްވެރިކަން ބަލައި ގަތުން؛

(1) ތަފާސްކުރުމުގެ ތަރުތީބުގައި ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކުގެ ކުށްވެރިކަން ބަލައި ގަތުމަށް ބޭނުންކުރާ ގޮތްތަކާ ގުޅުންހުރުން؛

(2) ތަފާސްކުރުމުގެ ތަރުތީބުގައި ތަކެތި ހޯދުމުގައި ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކުގެ ކުށްވެރިކަން ބަލައި ގަތުމަށް ބޭނުންކުރާ ގޮތް؛ ތަކެތި

(3) އޭނާގެ އަބުރާއި އިއްޒަތަށް ގެއްލުން ލިބޭފަދަ ގޮތަކަށް އޭނާގެ އުފެއްދުމަކަށް ގެނެވޭ ކޮންމެ ބަދަލަކަށް އަދި ޙައްޤުނޫންގޮތަށް ގެނެވޭ ކޮންމެ އުނިއިތުރަކަށް ދެކޮޅުހެދުމުގެ ޙައްޤު.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަޚްލާޤީ ޙައްޤުތައް މުސައްނިފުގެ ހަޔާތުގައި އެހެން ފަރާތަކަށް ބަދަލެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ. ނަމަވެސް މުސައްނިފު މަރުވުމަށްފަހު އިސްވެ ބުނެވުނު ޙައްޤުތައް ވަޞިއްޔަތަކުން ނުވަތަ ޝަރުޢީ ހަމައިގެ މަތިން އެހެން ފަރާތަކަށް ބަދަލުކުރެވިދާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަޚްލާޤީ ޙައްޤުތައް ނުވަތަ އެއިން ބައެއް މުސައްނިފަށް ދޫކޮށްލެވިދާނެއެވެ. މިގޮތުން ދޫކޮށްލެވޭނީ ދޫކޮށްލާ ޙައްޤު ނުވަތަ ޙައްޤުތަކާއި ދޫކޮށްލާ ޙާލަތު ލިޔެ ބަޔާން ކުރަންވާނެއެވެ. އަދި މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (3) ގައިވާ ޙައްޤު ދޫކޮށްލިނަމަވެސް، ދޫކޮށްލާ މިންވަރަކާއި ބަދަލުގެނެވޭނީ ގޮތް ކަނޑައެޅިފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.

(ރ) މުސައްނިފު މަރުވުމަށްފަހު އޭނާގެ ޙައްޤުތައް ލިބޭ، ނުވަތަ ލިބޭ ވާރުތަވެރިން ނުވަތަ ޤާނޫނީ ވާރިސުންނަށް މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ޙަވާލުކުރެވިދާނެއެވެ.

އަމިއްލަ ބޭނުމަށްޓަކައި އަލުން އުފެއްދުން

12. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ގައި ނުހިމެނޭގޮތުން އަދި މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތަށް ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ އުފެއްދުމެއްގެ މުސައްނިފުގެ ނުވަތަ ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތުގެ ހުއްދައެއް ނެތި އެ އުފެއްދުމުގެ އެންމެ ކޮޕީއެއް އޭގެ އަސްލުން މީހަކަށް ހަމައެކަނި އޭނާގެ އަމިއްލަ ބޭނުމަށް އަލުން އުފެއްދިދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ދީފައިވާ އުފެއްދުމުގެ ހުއްދަ ފިޔަވައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަކެއްޗަށް ނުހިނގާނެއެވެ.

(1) އިމާރާތެއް ނުވަތަ އެހެން ބިނާއެއްކުރުމަށް ފަރުމާ ކޮށްފައިވާ ފަރުމާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ނަކަލުކުރުން؛

(2) ފޮތެއްގެ ބޮޑުބައެއް ނުވަތަ ނޯޓްބުކްތަކުގެ ގޮތުގައި ހުރި މިއުޒިކުގެ މަސައްކަތްތައް އަލުން އުފައްދާ އުފެއްދުމެއްގެ ގޮތުގައި ނަކަލުކުރުން؛

(3) ޑިޖިޓަލް ހުރި ޑޭޓާބޭސް އެއް (ކޮމްޕައިލް މަޢުލޫމާތު) ނުވަތަ އޭގެ ބޮޑުބައެއް ނަކަލުކުރުން؛

(4) މި ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާގޮތް ނޫންގޮތަކަށް ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމެއް ނަކަލުކުރުން؛ އަދި

(5) ފަރާތްތަކާ ތަފާތުކަމެއް ނުވާ ގޮތުގައި ކުންފުނީގެ ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކުގެ ލިސްޓެއް ތަކެއް ހަމަ ކުންފުނީގެ ވެބްސައިޓުގައި ކުރިއަށް ގެންގުޅުން ކުންފުނީގެ ލިޔުންތެރިއަށް ލިޔުއްވާ ހުންނަންވާނެ؛

(6) ވާހަކަ ދައްކާ ފަރާތުގެ ނަން، ދާއިރާ ނުވަތަ ތަފާތު ގުޅުން ހުރި ފަރާތުގެ ނަން، ގުޅުން ދަށ ކުރާ، ފަރާތުގެ ދާއިރާ ނުވަތަ ތަފާތު ގުޅުން ހުރި ފަރާތުގެ ނަން.

13. ދައުލަތް ގެންގުޅޭ ކުންފުނީ ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކާ ގުޅުން ބަލަހައްޓަން (ނ) ގ (1) ގައި ބުނެފައިވާ ފަރާތްތަކާ ގުޅުން ބަލަހައްޓަންވާ ގޮތް، ކަނޑައަޅާ ދިނުމަށް ކުންފުނީގެ ބޯޑުން ކުންފުނީގެ ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކާ ގުޅުން ބަލަހައްޓަންވާ ގޮތުގެ ޕޮލިސީ ތައްޔާރުކޮށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(ނ) ފަރާތްތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ޚިދުމަތްތައް ހޯދުމުގައި ކުންފުނީގެ ބޯޑުން ކުންފުނީގެ ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ޚިދުމަތްތަކަށް ކުރިއަށް ގެންގުޅޭ ގޮތް ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

(ރ) ފަރާތްތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ލިޔުންތަކާ ހަ ގުޅުންހުރި ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ކުންފުނީގެ ވެބްސައިޓުގައި ހާމަކުރުމަށް ކުންފުނީގެ ބޯޑުން ކުންފުނީގެ ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ޚިދުމަތްތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ކުންފުނީގެ ވެބްސައިޓުގައި ދާއިމީ ގޮތުގައި ހާމަ ކުރަންވާނެއެވެ.

(ބ) ފަރާތްތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ލިޔުންތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ކުންފުނީގެ ވެބްސައިޓުގައި ދާއިމީ ގޮތުގައި ހާމަ ކުރަންވާ

ތަކުރާރުވާ ފަރާތަކުން ދައުލަތަށް ދެއްކުމަށް ހުރި ކަންތައް، ތަކުރާރުވާ ފަރާތުގެ ބޭނުންތަކަށް ބަދަލުކުރުމާ ގުޅިގެން ކުރެވޭ ކަންތައް ފަދަ ކަންތަކެއް ކަމަށް ވާނަމެވެ.

(ދ) ތަކުރާރުވާ ފަރާތުގެ ބަންދުގައި ހުންނަ ފަރާތް، ކުށްވެރިކަމުގެ ތުހުމަތުގައި (ރ) ގައި ބުނެފައިވާ ފަރާތަކުން ހިފާ ފަހަރު ތަކުރާރުވާ ފަރާތަށް ދެއްކުމަށް ބާކީ ވާ ފައިސާ ދައްކަވައި ނިންމާ ފަރާތަށް ދެއްވާ ފަރާތަށް ދެއްވާ ފަރާތަށް ދެއްވ

އާންމުންނަށް މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގެ ބޭނުމުގައި ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރުމަށާއި އެނޫން ގޮތަކަށް އެ މަޢުލޫމާތު މުއާސަލާތުކުރުމަށް އަލުން އުފައްދާ އުފެއްދުން

17. މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1)، (8) އަދި (9) އަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނޭގޮތަށް، މުއައްލިފު ނުވަތަ ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތުގެ ހުއްދައަކާ ނުލައި އެ މަސައްކަތުގެ މުއައްލިފު އެނގޭނޭގޮތަކަށް އަދި އެ މަސައްކަތް ލިބެންހުރި ނުވަތަ ފެންނަން ހުރިގޮތް ވީހާވެސް ބޭނުމަކަށް ހާމަ ކުރުމާއެކު ތިރީގައި މިވާ ކަންތައްތައް ކުރެވިދާނެއެވެ.

(ހ) ނޫހެއް ނުވަތަ މަޖައްލާއެއްގައި ހިނގަމުންދާ އިޖްތިމާޢީ، އިޤްތިޞާދީ، ނުވަތަ ދީނީ ކަމަކާބެހޭ ގޮތުން ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ލިޔުމެއް ނުވަތަ އެފަދަ ބްރޯޑްކާސްޓް އުފެއްދުމެއް ނޫހެއް ނުވަތަ މަޖައްލާއެއްގައި އަލުން އުފެއްދުން، ނުވަތަ ބްރޯޑްކާސްޓްކުރުން ނުވަތަ އެނޫންވެސް އެހެންގޮތަކަށް އާންމުންނަށް މުއާސަލާތުކުރުން. މުއައްލިފު ނުވަތަ ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތުން އިސްވެ ބަޔާންކޮށްފިން ކަހަލަ އެއްވެސް އުފެއްދުމެއް އެފަރާތުގެ ހުއްދައަކާ ނޫނީ އަލުން އުފެއްދުމަށް ނުވަތަ ބްރޯޑްކާސްޓްކުރުމަށް ނުވަތަ އެނޫންވެސް އެހެން އެއްވެސްގޮތަކަށް އާންމުންނަށް މުއާސަލާތުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާނަމަ، އިސްވެ ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތަށް މުއައްލިފު ނުވަތަ ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތުގެ ހުއްދައާއި ނުލާ އަލުން އެ މަސައްކަތެއް ނުއުފެއްދޭނެއެވެ.

(ށ) ނޫހެއްގައި ނުވަތަ މަޖައްލާއެއްގައި ނުވަތަ ބްރޯޑްކާސްޓިންގއެއްގައި ނުވަތަ އެނޫންވެސް ގޮތަކަށް އާންމުންނަށް މުއާސަލާތުކުރުމުގައި ސިޔާސީ ތަޤްރީރެއް، ޢިލްމީ ތަޤްރީރެއް، ދީނީ ނަސޭހަތެއް، ބަޔާނާ މުޙާޟަރާކުރުމުގެ ގޮތުން ދައްކާ ވާހަކައެއް ނުވަތަ ޤާނޫނީ ނުވަތަ ޝަރުޢީ މަޖިލީހެއްގައި ކަންތައް ހިނގައި ދިޔަގޮތުގެ ވާހަކައެއް އެންމެފަހުގެ މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގެ ގޮތުން ހަމައެކަނި އިންސާފުގެ މަތިން އަލުން އުފެއްދުން؛ އަދި

(ނ) ތާޒާ ހަބަރު ރިޕޯޓުކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި އަޑުއިވިފައިވާ ނުވަތަ ފެނިފައިވާ މަސައްކަތްތަކުގެ ކުޑަ ބައެއް ހަމައެކަނި އިންސާފުގެ މަތިން އަލުން އުފެއްދުން.

ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމަށް ބަދަލުގެނައުމާއި އަލުން އުފެއްދުން

18. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) އާއި (3) އަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނޭ ގޮތަށް މުއައްލިފު ނުވަތަ ނަކަލުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތުގެ ހުއްދައަކާ ނުލައި ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމެއް ގަނެފައިވާފަރާތަކުން އެ ޕްރޮގްރާމެއްގެ އެއް ކޮޕީ ނުވަތަ ބަދަލެއް ގެންނަންޖެހޭ ހިނދެއްގައި ކޮންމެހެން ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކާއި އެފަދަ ޕްރޮގްރާމްގެ އެއް ކޮޕީ ތިރީގައިވާ ބޭނުންތަކަށް އަލުން އުފެއްދިދާނެއެވެ.

(1) ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމް ހެދި ބޭނުމެއްގައި ކޮމްޕިއުޓަރުގައި ބޭނުން ކުރުމަށް؛ ނުވަތަ

(2) ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމް ގިނަދުވަހުން ރައްކާކޮށްފައި ބެހެއްޓުމުގެ ބޭނުމުގައި ނުވަތަ ބޭނުންކުރަމުންދާ ކޮޕީ ގެއްލިގެން ނުވަތަ ބޭނުން ނުކުރެވޭފަދަ ހާލަތަކަށް ހަލާކުވެގެން އޭގެ ބަދަލުގައި ބޭނުންކުރުމަށް.

(ނ) ދ ފައްތަށް (ހ) ގަ ބޭނުންކުރެވޭ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ތިން ވަކި ކަންތައްތަކަށް ކުރިން ކުރިން ކުރިން

(ه) ތިއުރު ދާއިރާގެ ތެރެއިން ހުއްދަ ދޫކުރާ ފަރާތުން ދަށުގެ ގޮތުގެ ތެރެއިން ކަނޑައަޅާ ފަރާތަކަށް ހުއްދަ ދޫކުރުމުގެ ކުރިން 25 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދަންނަވާ ގޮތް ބަލައިގަތުން.

(ޅ) ލ ފާނުގައި ކަނޑުގެ ތެރެއިން ހުއްދަ ދޫކުރާ ފަރާތަކުން ދަނޑުގައި ހުންނަ ދުވަސްތަކުގައި ކުރިއަށް ގެންދާ ކަންތައް ދެނެގަތުން.

21. ތަކެތި ބަލައިގަތުމުގެ ގޮތުގެ ތަފާތުވުން

(ހ) ލ ފާނުގައި (ސ)، (ށ)، (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ތަކެތި ބަލައިގަތުމުގެ ގޮތުގެ ތަފާތުވުން، ތިއުރު ބަލައިގަތުމުގެ ގޮތުގެ ތަފާތުވުން ނ ތިއުރާގެ ދަށުގައި ކުރިއަށް ގެންދާނެ ގޮތް ބަލައިގަތުން.

(ށ) ދ ދަނޑުގެ ތެރެއިން ކުރިއަށް ގެންދާ ދަނޑުގެ ގޮތުގެ ތަފާތުވުން، ނ ތިއުރާގެ ދަށުގައި ކުރިއަށް ގެންދާ ދަނޑުގެ ގޮތުގެ ތަފާތުވުން ބަލައިގަތުމަށް ކުރިން ދަނޑުގެ ތެރެއިން ހުއްދަ ދޫކުރާ ފަރާތުން ދަނޑުގައި ކުރިއަށް ގެންދާ ކަންތައް ދެނެގަތުން. ކަނޑައަޅާ ގޮތުގެ ތެރެއިން ހުއްދަ ދޫކުރާ ފަރާތުން ދަނޑުގައި ކުރިއަށް ގެންދާ ކަންތައް ދެނެގަތުމަށް ފަހު ދަނޑުގައި ކުރިއަށް ގެންދާ ކަންތައް ދެނެގަތުމަށް ކުރިން ދަނޑުގެ ތެރެއިން ހުއްދަ ދޫކުރާ ފަރާތުން ދަނޑުގައި ކުރިއަށް ގެންދާ ކަންތައް ދެނެގަތުމަށް ފަހު ދަނޑުގެ ތެރެއިން ކުރިއަށް ގެންދާ ދަނޑުގެ ގޮތުގެ ތަފާތުވުން، ތިއުރު ބަލައިގަތުމުގެ ގޮތުގެ ތަފާތުވުން ނ ތިއުރާގެ ދަށުގައި ކުރިއަށް ގެންދާ ދަނޑުގެ ގޮތުގެ ތަފާތުވުން ބަލައި

ވަނަ ދުވަހުގެ ކުރިން ކޮމިޝަނަށް ލިޔުއްވުން ކަމުގައި ހަގީގީ ކަންކަމާ ދެކޮޅަށް ހުށަހަޅާ ލިޔުންތަކެއް ހުށަހަޅާ ނަމަ ކޮމިޝަނަށް ލިޔުއްވުން ކަމުގައި ވާނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅަ ކަންކަމުގައި ވާ ނަމަ ކަމަށް ވާ ނަމަ ކަމަށް ވާ ނަމަ ކަމަށް

3 ވަނަ ބާބު

ސްޓޭޖު ފަދަ ތަންތަނުގައި މަސައްކަތްތަކާއި އުފެއްދުންތަކަށް ހުނަރަގައިދޭ ފަންނާނުންނާއި އަޑުގެ ރިކޯޑިންގ އުފައްދާ ޕްރޮޑިއުސަރުންނާއި ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރާ ޖަމާޢަތްތަކަށް ހިމާޔަތްކުރުން

ސްޓޭޖު ފަދަ ތަންތަނުގައި
މަސައްކަތްތަކާއި އުފެއްދުންތައް
ހުނަރަގައިދޭ ފަންނާނުންގެ
ޙައްޤު ހޯދަންޖެހޭ ކަންތައްތައް

25. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ތިރީގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ކަންތައްތައްކުރުމާއި އެކަންތައްތަކަށް ހުއްދަ ދިނުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވަނީ ޕަރފޯމް ކުރާ ފަންނާނުންނަށެވެ.

(1) ތިރީގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ހާލަތްތަކަށް ފިޔަވައި އެނޫންގޮތަކަށް ފަންނާނެއްގެ މަސައްކަތް ނުވަތަ އުފެއްދުން ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރުން ނުވަތަ އެނޫންވެސް ގޮތަކަށް އާންމުންނަށް މުބާޝަރުކުރުން؛

(ހ) މި ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަހަލަ ފިކްސޭޝަނަކަށްވާ ފިކްސޭޝަނަކުން ނުވަތަ ފަންނާނުގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހު ހޯދާފައިވާ ފިކްސޭޝަނަކުން ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރުން ނުވަތަ އާންމުންނަށް މުބާޝަރުކުރުން؛ ނުވަތަ

(ށ) އެންމެ ފުރަތަމަ ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރި ޖަމާޢަތުން ނުވަތަ އެފަރާތުގެ ހުއްދައާއި އެކު އަލުން އެ ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރުން ނުވަތަ އާންމުންނަށް މުބާޝަރުކުރުން.

(2) ފަންނާނުގެ ފިކްސްނުކުރާ ޕަރފޯމަންސްއެއްގެ ފިކްސޭޝަން؛

(3) ފަންނާނެއްގެ ޕަރފޯމަންސްއެއްގެ ފިކްސޭޝަން ސީދާކޮށް ނުވަތަ ނުސީދާކޮށް އެއްވެސް ސިފައަކުން އަލުން އުފެއްދުން؛

(4) ފަންނާނެއްގެ ޕަރފޯމަންސްއެއްގެ ފިކްސޭޝަނުގެ ނުވަތަ އޭގެ ކޮޕީއެއް ވިއްކައިގެން ނުވަތަ އެއްވެސް ގޮތަކުން ނަމަވެސް މިލްކުވެރިކަން ބަދަލުކޮށްގެން އާންމުންނާއި ހަމައަށް ފޯރުކޮށްދިނުން؛

(5) ފަންނާނެއްގެ ޕަރފޯމަންސްއެއްގެ ފިކްސޭޝަނުގެ ނުވަތަ އޭގެ ކޮޕީއެއް ކޮޕީގެ ވިޔަފާރީގެ ގޮތުން ފައިދާއެއްކުރުމުގެ މަޤްސަދުގައި، އާންމުންނަށް ކުއްޔަށް ނުވަތަ އަމާނާތަކަށް ދިނުން؛ އަދި

(6) އާންމުން ބޭނުން ތަނަކުން ވަގުތަކު ފަންނާނެއްގެ މަސައްކަތެއް

ފަންނާނުގެ އެ ވަޔަރލެސްކޮށް ނުވަތަ ވަޔަރއިން ނަޝްރުގެ ފަންނާނުގެބާރަށް
ޕަރފޯމަންސްގެ ފިކްސޭޝަން އާންމުންނަށް ލިބޭނެގޮތް ހެދުން.

(ށ) ފަންނާނުއްގެ ޕަރފޯމަންސް އޯޑިއޯ ވިޝުއަލް ފިކްސޭޝަނެއްގައި ހިމެނުމަށް އެ ފަންނާނު ހުއްދަ ދީފައިވާނަމަ، އެ މަސައްކަތަކީ މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އަމަލުކުރަންނުޖެހޭނެއެވެ.

(ނ) ފަންނާނުއްގެ އިގްތިސާދީ ހައްޤުތަކާއި ވަކިން، އަދި އެ ހައްޤުތައް އެހެން ފަރާތަކަށް ބަދަލުވުމަށްފަހުވެސް، އޭނާ ވަގުތުން ހުރިހާ ލައިވް ޕަރފޯމަންސްއެއްގެ ނުވަތަ އޯޑިއޯ ޕަރފޯމަންސްއެއްގެ ފިކްސޭޝަނެއްގައި އެ ޕަރފޯމަންސްއެއް ހުށަހަޅައިދިނީ އޭނާކަން ހާމަކުރުމުގެ ޙައްޤު އޭނާއަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި އޭނާގެ އަބުރާއި ޝަރަފަށް އުނިކަމެއް އަތުވެދާނޭފަދަ ގޮތަކަށް އޭނާގެ ޕަރފޯމަންސްއަށް ބަދަލުގެނައުމާ ދެކޮޅުހެދުމުގެ، އެފަދަ ކަމަކާއި ދުރުކޮށް ސަލާމަތް އުޅުމުގެ ޙައްޤުވެސް އޭނާއަށް ލިބިގެންވެއެވެ. ޕަރފޯމަންސް ބްރޯޑްކާސްޓްކުރުމުގެ ސަބަބުން ފަންނާނުގެ ނަން ހާމަކުރުމަކީ ކުރެވޭނެކަމެއް ނޫން ގޮތްގޮތް މި މާއްދާއިން އިސްތިސްނާވާނެއެވެ. މި މާއްދާގެ ދަށުން ލިބޭ ހައްޤުތައް، މަރުވުމަށްފަހު ވާރިސުން ބަލަހައްޓާފައި މި ޤާނޫނުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ބައެއްޓަކައި ލިބިދެއެވެ.

(ރ) ޕަރފޯމް ކުރާ ފަންނާނުން ކޮންޓްރެކްޓެއް ހަދާއިރު މި ޤާނޫނުގެ އެއްވެސް މާއްދާއަކުން، އެ ފަންނާނުންނަށް ފައިދާހުރިގޮތަށް ކޮންޓްރެކްޓް ހެދުމުގެ މަސައްކަތް ކުރުން އެއްވެސް ބައްޔަކަށް މި ޤާނޫނުގެ އެއްވެސް މާއްދާއަކުން ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތައް، ހުރިހައި ހާލަތެއްގައި ހުރިހާ ގޮތްގޮތުން އަދި ޓެކްނޮލޮޖީއާއި (އަދި ހިމެނޭގޮތަށް ޑިޖިޓަލް ޓެކްނޮލޮޖީ) ގައި ފިކްސޭޝަންކުރެވޭ ޑިޖިޓަލްކޮށް ފޯރުކޮށް ނުވަތަ އެފަދަ ފިކްސޭޝަނެއް ހިއްސާކޮށްގެން ޕަރފޯމް ކުރާ ޑިޖިޓަލްކޮށް ފޯރުކޮށް 50 އަހަރު ހަމަވާ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ހިމާޔަތްކޮށްދެވިފައިވާނެއެވެ.

26. އަޑު ރެކޯޑިންގއެއް އުފައްދާ ޕްރޮޑިއުސަރުގެ އިގްތިސާދީ ޙައްޤު ހިމާޔަތްކުރާ ކަންކަން

(ހ) މި ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމުގެ ބާރު ނުވަތަ އެ ކަންކަން ކުރުން ހުއްދަދިނުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވަނީ ހަމައެކަނި އަޑު ރެކޯޑިންގއެއް އުފައްދާ ޕްރޮޑިއުސަރަށެވެ.

(1) އަޑު ރެކޯޑިންގއެއް ކޮންމެ ސިފައެއްގައި ވިއްކުން، ސީދާގޮތުން ނުވަތަ ނުސީދާގޮތުން އަލުން އުފެއްދުން؛

(2) ޕްރޮޑިއުސަރުގެ ހުއްދައާނުލާ އާންމުންނަށް އަދި ކޮމާޝަލްކޮށް އަޑު ރެކޯޑިންގއެއްގެ އަސްލު ނުވަތަ ކޮޕީ އާންމުންނަށް ވިއްކުން ނުވަތަ އެނޫންގޮތަކުން އެހެން ބަޔަކަށް މިލްކުވެރިކަން ބަދަލުކުރުން؛

(3) ކުށްވެ ފަރާތަކީ ކުށްވެ ފަރާތުގެ ވިލާ، އަދި ތިބާއިން ކުށްވެ ފަރާތަށް ދީފައި ހުންނަ ދަށްދުވާ ފައިސާ ދައުލަތަށް ދައްކަން ބާކީ ފައިސާ؛ ތަނ

(4) ކަނޑައި ދުވަސް ފަހަރުވެގެން ތިރީގައިވާ ތަކެއްޗާ ގުޅިގެން ކުށްވެ ފަރާތަށް ދައުލަތުން ދެވޭ ފައިސާ ދައްކަން ފެށުމުގެ ކުރިން؛

(ހ) ދ ދާއިރާގެ (ށ) ގަ ތަނ ކަނޑައި ދުވަސް، އަދި ތިބާއި ގުޅިގެން ކުށްވެ ފަރާތަށް ދައުލަތުން ދެވޭ ފައިސާ ދައްކަން ފެށުމުގެ ކުރިން ކުށްވެ ފަރާތުގެ ތިބާއިން ދައްކަން ބާކީ ފައިސާ ދައްކަން ފެށުމުގެ ކުރިން 50 ދަހަ ގަދަ ދަށްދުވާ ތަކެއްޗާ ގުޅިގެން ކުށްވެ ފަރާތަށް ދައުލަތުން ދެވޭ ފައިސާ ދައްކަން ފެށުމުގެ ކުރިން؛

27. (ށ) ވިއްޔާލެވި ތަނަށް ދާ ގަޑިއިރު ތަނ ކަނޑައި ދުވަސް ކުށްވެ ފަރާތަށް ދައުލަތުން ދެވޭ ފައިސާ ދައްކަން ފެށުމުގެ ކުރިން ތިބާ ދައްކަން ބާކީ ފައިސާ ދައްކަން ފެށުމުގެ ކުރިން ކުށްވެ ފަރާތަށް ދައުލަތުން ދެވޭ ފައިސާ ދައްކަން ފެށުމުގެ ކުރިން ކުށްވެ ފަރާތުގެ ބޭންކް ކާޑާ ގުޅިގެ

(1) ތަކެތި ހޯދުމަށް ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ކަނޑައެޅުން؛

(2) ތަކެތި ހޯދުމަށް ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ހަމަވުމުން ފަހު ކުރިއަށް ދާ ގަޑި؛

(3) ތަކެތި ހޯދުމަށް ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ހަމަވުމުން ލިބޭ ގަޑި؛ ތަނަ

(4) ތަކެތި ހޯދުމަށް ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ހަމަވުމުން ދުވާ ގަޑި.

(ށ) ޖ ފާނުގެ ބަދަލުގައި ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި، ހޯދާ ކުންފުނިން ލިބޭ ގަޑި 50 ދަނޑު ދުވަސް ތެރޭގައި ދިނުމަށް ބެލެހެއްޓުން.

29. ޖ ފާނުގެ 25، 26، 27 ވަނަ 28 ވަނަ ފާރާ ތެރޭގައި ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ހަމަވުމުން ދެވަނަ ފާރާ ފެށުމުގެ ކުރިން ދަށުގައި ބުނާ ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުން.

(ހ) ތަކެތި ހޯދުމަށް ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ހަމަވުމުން ދެވަނަ ފާރާ ފެށުމުގެ ކުރިން ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ހަމަވުމުން ލިބޭ ގަޑި ކަނޑައެޅުން؛

(ށ) ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ހަމަވުމުން ދެވަނަ ފާރާ ފެށުމުގެ ކުރިން ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ހަމަވުމުން ލިބޭ ގަޑި ކަނޑައެޅުން؛

(ނ) ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ހަމަވުމުން ދެވަނަ ފާރާ ފެށުމުގެ ކުރިން ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ހަމަވުމުން ލިބޭ ގަޑި ކަނޑައެޅުން، ތަނަ ދެވަނަ ފާރާ ފެށުމުގެ ކުރިން ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ހަމަވުމުން ދުވާ ގަޑި؛ ތަނަ

(ރ) ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ހަމަވުމުން ދެވަނަ ފާރާ ފެށުމުގެ ކުރިން ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ހަމަވުމުން ދުވާ ގަޑި ކަނޑައެޅުން.

4 ވަނަ ބާބު

ދަށުގައި ބެލެހެއްޓުން

ދުވަސް ހުށަހެޅުން 30. (ހ) ޖ ފާނުގެ ބަދަލުގައި ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ދަށުގައި ބެލެހެއްޓުމުގެ ކުރިން ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ހަމަވުމުން ދުވާ ގަޑި ކަނޑައެޅުން، ތަނަ ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ހަމަވުމުން ދެވަނަ ފާރާ ފެށުމުގެ ކުރިން ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ހަމަވުމުން ލިބޭ ގަޑި ކަނޑައެޅުން، ތަނަ ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ހަމަވުމުން ދެވަނަ ފާރާ ފެށުމުގެ ކުރިން ކުންފުނިން ދެއްވާ ގަޑި ހަމަވުމުން ދުވާ ގަޑި ކަނޑައެޅުން، ތަނަ

(1) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިމާޔަތްކޮށްދެވިފައިވާ ޙައްޤުތަކަށް އަރައިގަތުން ނުވަތަ އަރައިގަންނަމުން ގެންދިއުން ހުއްޓުވުމަށް އަމުރު ނެރުން؛ އަދި

(2) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިމާޔަތްކޮށްދެވިފައިވާ އެއްވެސް ޙައްޤެއްގެ ވެރިފަރާތުން ހުއްދަ ހޯދައިގެން މެނުވީ ނުއުފެއްދޭނެ އެއްވެސް އެއްޗެއް ހުއްދަ ނުހޯދައި އުފައްދާފައިވާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭނަމަ، އެ އެއްޗަކާއި އެއާބެހޭ ޖިނުސްތައް ހިފެހެއްޓުމަށް އަމުރު ނެރުން.

(ށ) މި ޤާނޫނުގައިވާ ޙައްޤުތަކަށް އަރައިގެންފިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ސަބަބުތަކެއް ހުރިނަމަ، ކަމާބެހޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޢަމަލުކުރަމުންދާ މަދަނީ އަދި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުތަކާ ގަވާއިދުތަކާއި، ހޯދައިބަލާ ފާސްކޮށް ހިފެހެއްޓުމާބެހޭގޮތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާއެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން ފިޔަވަޅު އަޅަންޖެހޭ ފަރާތްތަކުން އެކަން ތަޙްޤީޤުކޮށް، އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އަޅަންވާނެއެވެ.

31. މަދަނީ ފިޔަވަޅުތައް

(ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިމާޔަތްކޮށްދީފައިވާ އެއްވެސް ވެރިފަރާތެއްގެ ޙައްޤުތަކަށް މީހަކު ނުވަތަ ބަޔަކު އަރައިގަންފިނަމަ، އޭގެ ސަބަބުން އެފަރާތުގެ މުދަލާއި އަބުރަށް ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގައި އެކަން ލިބިގަތުމަށް ހުރިނަމަ، [illegible] ބަދަލު ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤު އެ ޙައްޤުގެ ވެރިފަރާތަށް އޮންނާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބަދަލުގެ މިންވަރު ކަނޑައަޅާނީ ޙައްޤުގެ ވެރިފަރާތަށް ލިބުނު ގެއްލުމުގެ މިންވަރާއި އެ ޙައްޤަށް އަރައިގަތް ފަރާތަކަށް އެއިން ލިބުނު ފައިދާއެއްގެ މައްޗަށް ބަލައިގެންނެވެ.

(ނ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިމާޔަތްކޮށްދީފައިވާ އެއްވެސް ވެރިފަރާތެއްގެ ޙައްޤުތަކަށް އަރައިގަތް ފަރާތަކުން އެކަން ކޮށްފައިވަނީ އޭނާ އެކުރަނީ އަރައިގަތުމެއްކަން ނޭނގި ނުވަތަ އެނގެން އެއްވެސްގޮތެއް ނެތް ހާލަތެއްގައި ކަމަށްވާނަމަ، ކޯޓުން ބަދަލު އަމުރުކުރާނީ އެފަރާތުން ލިބުނު ފައިދާގެ މައްޗަށް ބަލައިގެންނެވެ.

(ރ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިމާޔަތްކޮށްދީފައިވާ އެއްވެސް ވެރިފަރާތެއްގެ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަމެއް އަންނަފަދަ ގޮތަކަށް، ޤާނޫނާއި ޚިލާފަށް އުފައްދާފައިވާ ކޮޕީތަކެއް ހުރިނަމަ، އަދި އެ ޙައްޤުތަކުގެ ވެރިފަރާތުން އެހެންގޮތަކަށް ނޫންނަމަ، ޙައްޤުތަކުގެ ވެރިފަރާތަށް ގެއްލުމެއް ނުވާނެ ކަހަލަ ގޮތަކަށް އެ ކޮޕީތައް ނައްތާލުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ. ތިންވަނަ ފަރާތަކުން ހޯދާފައިވާ ކޮޕީތަކީ އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ޙައްޤަކަށް އުނިކަމެއް އަންނަފަދަ ގޮތަކަށް ޤާނޫނާއި ޚިލާފަށް އުފައްދާފައިވާ ކޮޕީތަކެއްކަން ނޭނގި ހެޔޮ ނިޔަތުގައި ހޯދާފައިވާ ކޮޕީތަކަށް މި މާއްދާއިން އިސްތިސްނާވެއެވެ.

(ބ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިމާޔަތްކޮށްދީފައިވާ އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ހައްޤަކަށް އަރައިގަތުމުން އެއްވެސް އެއްޗެއް ބޭނުންކޮށްފާނެކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭ ސަބަބުތަކެއް ހުރިނަމަ، އެކަމަކީ ނާއިންސާފުން، ނުވަތަ ހައްޤުގެ ފުރިހަމައަށް އެ އެއްޗެއް ހަވާލުކުރުމުން އަމުރުކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ޅ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިމާޔަތްކޮށްދީފައިވާ އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ހައްޤަކަށް އަރައިގަތުމުގެ ބަދަލުގައި ކަންފަށާފައިވާ ފުރުސަތު ސަބަބުތަކެއް ހުރިނަމަ، އެކަމުގެ ނުކުތާތަކެއް އަމުރުކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި ކޯޓު އަމުރަކުން ނުހިމެނޭ ގޮތުގެ މައްޗަށް މައްސަލައިގެ ކުށް ބޭރު މިންވަރު -/10,000 (ދިހަހާސް) ރުފިޔާ އާއި -/100,000 (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ޖިނާއީ ފިޔަވަޅުތައް 32. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިމާޔަތްކޮށްދީފައިވާ ހައްޤަކަށް ގެއްލުމެއް ނުވަތަ އިހުމާލުވެގެންނެވިއަސް އުނިކަމެއް އަންނަފަދަ ޢަމަލެއް ހަދައިފިނަމަ، އެފަރާތަކަށް -/50,000 (ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާއާއި -/300,000 (ތިންލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރެވޭނެއެވެ. ޖޫރިމަނާގެ އަދަދު ކަނޑައަޅާނީ ހިމާޔަތްކުރުވިފައިވާ ހައްޤުތަކުގެ ފަރާތަކަށް ލިބިފައިވާ ނުވަތަ ލިބޭނެ ގެއްލުމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްގެންނެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ކުށެއްކުރިކަން އެކަން ސާބިތުވެފައިވާ ފަރާތަކުން ފުރަތަމަ ކުށް ސާބިތުވާތާ 5 (ފަހެއް) އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެފަދަ ކުށެއް ތަކުރާރުކޮށްފިނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އަދަބުތަކުގެ މަތީ މިންވަރު ދެގުނައަށް އިތުރުކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ނ) ޖިނާއީ ކޯޓުން މައްސަލަ ހިނގަމުންދާއިރު، މި ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާއާއި 31 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތަށް މަދަނީ މައްސަލަ ނުނިމި އޮވެއްޖެނަމަ، ޖިނާއީ މައްސަލައިގެ ތެރޭގައި މަދަނީ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމުގެ ބާރުވެސް ހިންގިދާނެއެވެ.

ހައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުން ބޭނުންކުރާ ފަންނީ ވަސީލަތްތަކާއި ރައިޓްސް މެނޭޖްމަންޓް އިންފޮމޭޝަން ހައްޤުތަކަށް ނުރައްކާވާގޮތައް އަރައިގަތުން އެކަމާގުޅޭ ކަންތައްތައް ކަނޑައެޅުމުގެ އަދަބުތައް 33. (ހ) ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތައް ބެލެވޭނީ ޤާނޫނާ ހިލާފު އަމަލުތަކެއްކަމުގައެވެ. އަދި މި ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާއާއި 31 ވަނަ މާއްދާއާއި 32 ވަނަ މާއްދާއަށް އަމަލުކުރުމުގައި ބަލާނީ އެކަންތައްތަކަށް މި ޤާނޫނުން ހިމާޔަތްކޮށްދޭ ހައްޤުތަކަށް އަރައިގަނެވޭ ކަންތައްތަކަށް ކަމަށެވެ.

(1) ފަންނީ މަސައްކަތެއް ނުވަތަ އެދޭ ރިކޯޑިންގެއް ނުވަތަ ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރާ އެއްޗެއް އަމިއްލަ ނުހުއްދަކޮށް ބޭނުންކުރުމަށް ނުވަތަ އެފަދަ ކަމެއް ކުރުމަށް ހުއްދަނުލިބި ވަސީލަތެއްގެ ގޮތުން ބޭނުންކުރުމަށް ފަހިކޮށްދިނުން

ތަކެތި ތައްޔާރުކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ގޮތް ކަށަވަރުކުރުމަށާއި، ތަކެތި ތައްޔާރުކުރުމުގައި ކަންކަން ހިނގާ ގޮތް ބަލައިގަތުމަށާއި، ތަކެތި ތައްޔާރުކުރާ ތަނުގައި ތަކެތި ބެހެއްޓުމަށް ބޭނުންކުރާ ގޮތް ބަލައިގަތުމަށް؛

(2) ތަކެތި ބާލާ ތަނުގައި ހުންނަ ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކުގެ ލިޔުންތައް ބަލައި ގެންނަ ގޮތް ކަށަވަރުކުރުމަށާއި، ތަކެތި ތައްޔާރުކުރާ ތަނުގައި ހުންނަ ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކުގެ ލިޔުންތައް ބަލައި ގެންނަ ގޮތް ކަށަވަރުކުރުމަށް؛

(3) ހަވާލުކުރާ ތަކެތި ތަކެތި ބާލާ ތަނުގައި ހުންނަ ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކުގެ ލިޔުންތައް ބަލައި ގެންނަ ގޮތް ކަށަވަރުކުރުމަށް؛ ތަކެތި

(4) ތަކެތި ބާލާ ތަނުގައި ހުންނަ ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކުގެ ލިޔުންތައް ބަލައި ގެންނަ ގޮތް ކަށަވަރުކުރުމަށާއި، ތަކެތި ތައްޔާރުކުރާ ތަނުގައި ހުންނަ ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކުގެ ލިޔުންތައް ބަލައި ގެންނަ ގޮތް ކަށަވަރުކުރުމަށް؛

(ނ) ދ ގ ( ) ގ ( ) ( ) ( )

(2) ދިވެހިރާއްޖެ ބަދަލުވެދާ ތާރީޚުގެ ކުރިން ދިވެހިރާއްޖެ ސަރުކާރުގެ ފައިނޭންސް ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން ދަށުގެ ބައިތަކުގެ ކަންތައްތަކުގެ ދަށުން ކަންތައްތައް ކުރުމަށް ބާރުދޭ ގޮތް ކަނޑައަޅައި ދިނުން؛

(3) ދިވެހިރާއްޖެ ކަނޑަޅާ ގައުދުގެ ފައިސާ ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތަށް ބަލަހައްޓަން ބެލެހެއްޓުމުގެ ކަންތައްތަކުގެ ދަށުން ކަންތައްތައް ކުރުން؛ ތަނަ

(4) ދާއިރާއަކަށް ހިލޭ ދާއިރާއަކުން ގަނެދާނެ ގޮތް ކަނޑައަޅައި، ދިވެހިރާއްޖެ ހިލޭ ދާއިރާއަކަށް ވެސް ގެންދާ ގޮތް ކަނޑައަޅައި ދިނުން؛

(ނ) ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވާ ގޮތަށް ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިއަށް ގެންދާ ގައުދުގެ ފައިސާ ބަލަހައްޓަން ބެލެހެއްޓުމަށް ކަނޑައަޅާ ގޮތް.

(1) ދިވެހިރާއްޖެ ތަރައްޤީގެ ތެދުވެރިކަމުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިއަށް ގެންދާ ގައުދު؛

(2) ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވާ ގޮތަށް ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިއަށް ގެންދާ ގައުދުގެ ތެދުވެރިކަމުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ތަރައްޤީގެ ތެދުވެރިކަމުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިއަށް ގެންދާ ގައުދު؛

(ހ) ދިވެހިރާއްޖެ ސަރުކާރުގެ ފައިސާ ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިއަށް ގެންދާ ގައުދުގެ ތެދުވެރިކަމުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިއަށް ގެންދާ ގައުދު؛ ތަނަ

(ս) ދ ފަދަ ގައުދުގެ ތެދުވެރިކަމުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިއަށް ގެންދާ ގައުދު؛ ތަނަ

(ս) ދ ފަދަ ގައުދުގެ ތެދުވެރިކަމުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިއަށް ގެންދާ ގައުދުގެ ތެދުވެރިކަމުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިއަށް ގެންދާ ގައުދުގެ ތެދުވެރިކަމުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިއަށް ގެންދާ ގައުދު؛ ތަނަ

(ս) ދ ފަދަ ގައުދުގެ ތެދުވެރިކަމުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިއަށް ގެންދާ ގައުދުގެ ތެދުވެރިކަމުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިއަށް ގެންދާ ގައުދު؛

(1) ދިވެހިރާއްޖެ ތަރައްޤީގެ ތެދުވެރިކަމުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިއަށް ގެންދާ ގައުދު؛

(2) ދިވެހިރާއްޖެ ތަރައްޤީގެ ތެދުވެރިކަމުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިއަށް ގެންދާ ގައުދު؛ ތަނަ

(3) ދިވެހިރާއްޖެ ތަރައްޤީގެ ތެދުވެރިކަމުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިއަށް ގެންދާ ގައުދު؛

(ނ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ތިރީގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ބްރޯޑްކާސްޓްތައް ހިމާޔަތްކޮށްދެއެވެ.

(1) ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަރުކަޒީ އޮފީސްތައް ހުންނަ އޯގަނައިޒޭޝަންތަކުގެ ބްރޯޑްކާސްޓްތައް؛ އަދި

(2) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބަހައްޓާފައިވާ ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރާ ޓްރާންސްމިޓަރުތަކުގެ ބްރޯޑްކާސްޓްތައް.

(ހ) ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި އެއްބަސްވުންތަކުގެ ދަށުން ހިމާޔަތްކުރަންޖެހިފައިވާ އުފެއްދުންތަކާއި ޕަރފޯމަންސްތަކާއި، އަދި ރިކޯޑިންގ އުފައްދާ ޕްރޮޑިއުސަރުންނާއި އަދި ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރާ ޖަމާޢަތްތައް އެ މުޢާހަދާތަކާއި އެއްބަސްވުންތަކުން ހިމާޔަތްކުރަންޖެހޭ ގޮތުގެމަތިން މި ޤާނޫނުގެ ދަށުންވެސް ހިމާޔަތްކުރަންޖެހޭނެއެވެ.

މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ކުރިން އުފައްދާފައިވާ ތަކެތި

35. (ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިމާޔަތްކުރެވުނުކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުފެއްދުމެއް މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން އުފައްދާފައިވާނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެ އުފެއްދުމާގުޅޭ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރެވޭނީ އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައެވެ.

(1) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ޢަމަލުކުރަމުން އެއްވެސް ގަވާއިދެއްގެ ދަށުން އެ އުފެއްދުމަށް ހިމާޔަތްކުރެވުން މުއްދަތު ހަމަނުވާކަމަށްވާނަމަ؛

(2) ދިވެހިރާއްޖެ ތަޞްދީޤުކޮށްފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއެއްގެ ދަށުން ހިމާޔަތްދިނުމަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޤައުމު އުފައްދާފައިވާ އުފެއްދުމުގެ މުއްދަތު އެ އުފެއްދި ޤައުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަމަނުވާނަމަ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ހިމާޔަތްކުރާ އުފެއްދުންތަކުގެ މުއްދަތު ގުނުމުގައި މުއްދަތު ފެށޭ ތާރީޚުކަމަށް ބަލާނީ އެ އުފެއްދުމެއްގެ ކޮޕީރައިޓް އެއްވެސް ތަނެއްގައި ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައިވާނަމަ، ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚު ނުވަތަ ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައި ނުވާނަމަ، އެ އުފެއްދުމެއް އާންމުކޮށް ރިލީސްކުރި ތާރީޚެވެ.

އިސްތިސްނާވާ ކަންކަން

36. މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން އުފައްދާފައިވާ އުފެއްދުންތަކާއި، ޕަރފޯމަންސްތަކާއި، އަދި ރިކޯޑިންގތަކާއި، އަދި ބްރޯޑްކާސްޓް ކުރުމާގުޅޭ ގޮތުން ފެށިފައިވާ އެއްބަސްވުންތަކާއި، އުނގަންނައިދިނުމުގެ ބޭނުންކުރުން އުފެއްދުންތަކާއި، އަދި ލައިބްރަރީއާއި، އަރުޝީފުތަކާއި އަދި މިފަދަ ތަންތަން ބޭނުންކުރާ ފަރާތްތަކުން ބޭނުންކުރުން އުފެއްދުންތަކުގެ ޙައްޤުތައް މި ޤާނޫނުން އިސްތިސްނާ ވެއެވެ.

ތަރައްގީ ދީފައިވާ ބަދަލު ގެނައުން

37. ފިލާނ ގައުމުގެ ތަރައްގީ ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތުގައި، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ދިރިއުޅުން ބަދަލުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ތަރައްގީ ދީފައިވާ ތަނުގައި، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ދީފައިވާ ތަރައްގީ ދީފައިވާ ގޮތަށް ބަދަލު ގެނައުމަށް

(3) ތިފައިބޭސް ކަމުގައި ވަކިވާގޮތަށް ދާއިރާ ކަނޑައަޅާ ގޮތުގައި ހުންނަންވާ ގޮތަށް ކަނޑައަޅާ ގޮތް.

"ދާއިރާ" ކަމުގައި ހުންނަނީ، ތަކެއްގެ ވިލާތުގެ ދަށުގައި ހުންނަ ބިންގަނޑު ބަލައި ބަލައި ބަލައި

އެ ސަރުކާރުގެ އުފެއްދުމުގެ ގޮތުގައި ނުރައްކާތެރި އާދައި ހިއްސާވާ އެހެން މީހުން ނުވަތަ ފައިދާއެއް ހާސިލުކުރުމަށް އެއްބަސްވެގެން ދެ މީހަކު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ މީހުން އުފައްދާ އުފެއްދުންތަކަށެވެ.

"އެކްސްޕްލޯސިވް އޯ ޑިވައިސް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މުޖުތަމަޢުގެ އަމާންކަމާއި މަޢުލޫމާތު ފޮރުވާ ބާރުގަދަ ނިސްބަތުން ދެ މުޖުތަމަޢުގެ ދިރިއުޅުމުގެ ސަރުކާރު އެކަށައަޅާ ތަރުތީބު އަދި އަސާސީ ސިފަތަކާއި ކަންތައްތައް ވަޒަންކުރާ ހަމަތައް ތަފާތުކުރަން އަމިއްލަ ފަރުދަކު ނުވަތަ ބަޔަކު މީހުން އަނިޔާވެރިން، ނުވަތަ ބަޔަކާއި ކަންނުވަތަ އެހެންވެސް ގޮތަކުން އުފައްދާ އުފެއްދުމެވެ. މިގޮތުގައި ތިރީގައިވާ ތަކެތި ހިމެނެއެވެ.

(1) އެއްޗާ ޒަމާނުގެ ވަރަކާއި، އެއްޗާ ޒަމާނުގެ ގެމާއި، ބަނދި އަދި އިހުގެ އަރަބި؛

(2) އެއްޗާ ތަވަ އާއި ރަގުބައް؛

(3) އެއްޗާ ނުހުމާއި އެއްޗާ ބަލިސިޓުބައް؛

(4) ކެރުހުންބަކާއި، ބިންވެރުގުރުންބަކާއި، ސިވަ އުފެއްދުންބަކާއި (ސްކަރީޕީލަރ)، މުރީގެ މަސައްކަތްބަކާއި، ކަނބަރުވެރިކަމުގެ މަސައްކަތްބަކާއި، ތިޔާރުކަމުގެ މަސައްކަތްބަކާއި، އެބޭދި މަސައްކަތުގެ އުފެއްދުންބަކާއި، ޓޫސްޓީއުމް އަދި މުޖުތަމަޢު އަން ނިސްބަތްވާ ޚާރިން ފަދަ އުފެއްދުންބަކެވެ.

"އުފެއްދުމެއް" އަދި "މަސައްކަތެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކުރެވިފައިވާ އަދަދު އަދި ފެންނަނީ އަސްލު އަދި ނަގްލީ އުފެއްދުމަކަށެވެ.

"އިތުރު ބަންދަކާއި އުފައްދާފައި ހުންނަ ފެންނަނީ މަސައްކަތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އިތުރު ބަންދެއް ހިފެހެއްޓުން އަތުން ނުވަތަ ބިނާއީ ގޮތުން އުފައްދާފައި ހުންނަ ފެންނަނީ އުފެއްދުމަކަށެވެ.

"އަމުން އުފެއްދުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އުފައްދާފައިވާ އުފެއްދުމުގެ ތެރެއިން ނުވަތަ އަޑު ދެ ތިރާޖީ ނުގެއަކުން، ދާއިރާގެ ކޮޕީ ނުވަތަ ވަގުތީ ގޮތުން އިތުރުކޮށް ދެފޯމާޓްގެ ވެސް ބޮޑު އެއްޗެއް ނުވަތަ އެހެން ކޮޕީކުރަން ވުޖޫދު، ބެލެނިވެރިން އެއް ކާޑު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ ކާޑު އުފެއްދުމަށެވެ.

"އާޓިސް ވިސްއަލް" އުފެއްދުން ނުވަތަ މަސައްކަތެއް ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އަދި

އެކުލެވޭ އަދި އަޑު އެކުލެވިފައިނުވާ ނަމަވެސް، ޙަރަކާތް ނުވަތަ ޙަރަކާތްތަކެއް ދައްކުވައިދޭ ގުޅިފައިވާ މަންޒަރުތަކެއްގެ ސިލްސިލާއަކުން ފެންނާނެގޮތަށް އުފެއްދިފައިވާ އުފެއްދުމަކަށެވެ.

“އަޑު ރިކޯޑިންގ” ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކޮންމެ ގޮތަކަށް ފިކްސޭޝަނަކަށް ހުންނަކަމުގައި ވިޔަސް އަދި ކޮންމެ މީޑިއަމެއްގައި އަޑުތައް އެކުލެވިގެން ކުރެވިފައިވިޔަސް، ޕަރފޯމަންސެއްގެ އަޑުތަކާ ނުވަތަ އެނޫންވެސް އެހެނިހެން އަޑުތަކުގެ ފިކްސޭޝަނަކަށެވެ. އޮޑިއޯ ވިޝުއަލް މަސައްކަތެއްގެ ސައުންޑްޓްރެކްތަކާއި މަންޒަރު އެކުއެކީގައި ހިމެނިގެންވާ ފިކްސޭޝަންތައް މި މާނައިގެ ތެރޭގައި ނުހިމެނެއެވެ.

“އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތައް” ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ޙައްޤުތަކަށެވެ.

“އަދަބީ ޙައްޤުތައް” ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތަކަށެވެ.

“މުސައްނިފު” ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އުފެއްދުމެއް އުފައްދާފައިވާ މީހާއަށެވެ.

“ފަންނާނުން” ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ލަވަ ކިޔުންތެރިންނާއި މިއުޒިކް ކުޅުންތެރިންނާއި އަދި މިނޫނަސް ތަމްސީލުކުރާ ޙަރަކާތްތައް ދައްކާއިރު ހިނގާލާ ހި މީހުންނާއި މިދެ އިތުރުން އަޅުގަނޑު ފަރާތް ބައިވެރިވާ ޙަރަކާތްތައް ދައްކާއިރު މީހުންނަށެވެ.

“ޕަބްލިކޭޝަން” ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އޭގެ އަސްލު ހިއްސާކުރުމުގެ ނުވަތަ އަޑުން އުފެއްދުންތައް ނުވަތަ ކޮންމެ ވީޑިއޯއެއް ބާޒާރަށް ކިޔަވާނޭގޮތަށް އޭގެ ޢަދަދު ނުވަތަ މިންވަރު ކަމަށް ހިއްސާކުރެވޭ ޢާއްމުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަށެވެ.

“ޢާންމު މަޞްލަޙަތު” ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ގައުމަށް ނުވަތަ އިޖުތިމާޢީ ގޮތުން ނުވަތަ އެހެން ދިރިއުޅުމުގެ ޝަރުޢީ ނުވަތަ އެހެން ތަޢުލީމީ ތަރައްޤީ ހޯދުމަށް އުފެއްދުމެއް ބޭނުންކުރުމަށް ދޭ މުހިއްމުކަމަށެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި އުފެއްދުންތައް ޢާއްމުކޮށް ދައްކައިދިނުމާއި ބޭނުންކުރުމުގެ ކަންކަމާއި ބޭނުންކުރުމަށް އެ ކަންކަން ހިމެނޭ އެއް މަސައްކަތެއް ބާވަތެއް ބެލެވެއެވެ.

“ދެ މީހަކު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ މީހުން ގުޅިގެން އުފައްދާފައިވާ އުފެއްދުމެއް” ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ފަންނާނުންގެ ދެ މީހުން ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ މީހުން އެ މަސައްކަތަކީ ހިއްސާވެގެން ކުރި، މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުޅަދާނަ އުފެއްދުމެއްކަމަށްވާ އުފެއްދުމަކަށެވެ.

"ފަރުވާ" ކަނޑައި ބަލައި ފަހަރު، ފަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހުށަހަޅަންވާނެ ގޮތް.

"ފަރުވާކުރާ" ކަނޑައި ބަލައި ފަހަރު، ފަރާ، ފިލުވާ ތަކެއް ދިނުމުގެ ކުރިން ހިނގާ ބަދަލުތައް ތަކެއް ބަދަލުވެގެންދާ ތަކެއް ހުންނަކަށް ބަލަންވާ ގޮތް.

"ދުއްދެއްހުރަތް" ކަނޑައި ބަލައި ފަހަރު، ދުވަސް، ދުވަހުގެ ކަންކަމުގައި ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތް ތަކެއް ކަނޑައަޅާ ކަންކަމުގައި ތަފާތު ކުރެވޭ ގޮތް.

"ދާދިކުރާ ކަންކަމާ" ކަނޑައި ބަލައި ފަހަރު، ދާދި ކަންކަމުގައި ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތް ކަނޑައަޅާ ކަންކަމުގައި ތަފާތު ކުރެވޭ ގޮތް.

"ދާދިކުރާ ކަންކަމާ" ކަނޑައި ބަލައި ފަހަރު، ދާދި ކަންކަމުގައި ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތް ކަނޑައަޅާ ކަންކަމުގައި ތަފާތު ކުރެވޭ ގޮތް.

(1) ދާދި ކަންކަމުގެ ގެންދާ ގޮތް ކަނޑައަޅާ ކަންކަމުގައި، ތަފާތު ކުރެވޭ ގޮތް ކަނޑައަޅާ ކަނޑައި ބަލައި ކަންކަމުގައި، ގެ ކަނޑައަޅާ ކަންކަމުގައި ކަންކަމުގައި، ކަންކަމުގައި، ކަންކަމުގައި ތަކެއް ކަނޑައަޅާ ކަންކަމުގައި ކަންކަމުގައި؛

(2) ދާދި ކަންކަމުގެ ކަނޑައަޅާ ކަންކަމުގައި ކަނޑައި ކަންކަމުގައި ކަންކަމުގައި ކަންކަމުގައި ކަންކަމުގައި ކަންކަމުގައި؛ ކަންކަމުގައި

(3) ކަނޑައި ބަލައި ކަންކަމުގައި، ބަލައި ކަންކަމުގައި ކަނޑައި ކަންކަމުގައި.

"ދާދިކުރާ ކަނޑައި ބަލައި ފަހަރު" ކަނޑައި ބަލައި ފަހަރު، ކަނޑައަޅާ ކަންކަމުގައި، ފަރާ ކަނޑައި ކަންކަމުގައި ކަނޑައި ބަލައި ކަންކަމުގައި ކަނޑައި ކަނޑައި ކަންކަމުގައި ކަނޑައި ކަނޑައި ކަނޑ

(1) ދަނޑުގައި ފެންނަދިޔަ ބޮޑުކަން؛

(2) ފުލުހުން، ސޮއްދަނާ، ޖ.ވ. ދަންޏަ ތެރެއަށްދާކަށް ނިންމާ ތަނަކަށް ސޮއިތެރެއަށް ދަތުރުވާ ފަރާތް؛

(3) (1) ވަނަ (2) ވަނަ ބޮޑުވެގެން ކެނޑިގެންދާ ނިންމުންތަކާ ގުޅޭ ލިޔުންތަކާ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ފާސްކަން؛ ނިކަމެ

(4) ބަލިވެ ފިލުވާލަނީ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ދަށުގައި ކަނޑައެޅި ނިންމުންތަކާ ގުޅޭ ލިޔުންތަކާ ދިވެހި ފާސްކަން.

"ދާންވެއްޖެ ދާނެކަން" ކަމުގައި ބޮޑުވެ، ހުއްދަ ދިނުމުގެ ކަންކަމުގައި ތިމާ ކަމަށް ކަށަވަރުކުރާ ކަންކަމުގެ ލިޔުންތަކާ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ދާއިރާ ދެމެދު ގުޅުން ދަށްކޮށް ދިނުމަށް ފަހު ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ދާއިރާ ދެމެދު ގުޅުން ދަށްކޮށް ދިނުމަށް ފަހު ދާ ދުވަސްތަކުގައި ދާ ދުވަސް ދުވަސްވާ ދުވަސް ދުވަސްވާ ދުވަސް ދުވަސްވ